

**Методика використання комп'ютерного навчального посібника
«спортивний туризм» при самостійній роботі студентів**

Анотація. Представлений алгоритм впровадження комп'ютерного навчального посібника зі спортивного туризму в систему підготовки фахівців з фізичної культури та спорту в рамках виконання самостійної роботи.

Ключові слова: комп'ютер; посібник; студент; самостійна робота; туризм; методика.

Вступ. Підготовка фахівців зі спортивного туризму на Україні потребує постійної модернізації та інновацій. Поліпшення здоров'я нації українців, за результатами досліджень Мулик К.В. (2015), можливо активувати шляхом впровадження інноваційних технологій розвитку спортивного туризму, інформатизації галузі фізичної культури та спорту з підготовки кваліфікованих фахівців [3]. Одним із напрямків оптимізації підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту, на думку Ашаніна В.С. та інших авторів (2011), є використання сучасних інформаційних технологій навчання [1]. Використання варіацій різних методик застосування інформаційних технологій навчання, електронних навчальних та контролюючих програм при підготовці фахівців з фізичного виховання та спорту досліджувалися в роботах ряду авторів, де було обґрунтовано доцільність розробки та впровадження комп'ютерного навчального посібника зі спортивного туризму [5]. Аналіз наукових досліджень з інформатизації процесу підготовки студентів спеціалізації «Спортивний туризм» свідчить про вибіркові та поодинокі спроби науковців теоретико-методологічного характеру. Практичне застосування інформаційних технологій у навчальному процесі спеціалізації «Спортивний туризм» майже не досліджено та потребує детального аналізу проблеми.

Мета дослідження. Розробка та обґрунтування використання методики застосування комп'ютерних навчальних технологій при самостійній підготовці майбутніх фахівців зі спортивного туризму.

Завдання дослідження: проаналізувати можливості застосування інформаційних технологій навчання в сфері фізичної культури та спорту; розробити методику самостійної роботи студентів з використанням комп'ютерних навчальних технологій; обґрунтувати доцільність застосування інформаційних технологій у навчальному процесі студентів, які навчаються за спеціалізацією «Спортивний туризм».

Матеріал і методи дослідження. Розробка методики використання комп'ютерного навчального посібника зі спортивного туризму відбувалася з використання сучасної комп'ютерної техніки, застосовувалися пакети програмного забезпечення з програмування Turbo Pascal, Visual Basic, Delphi; для організації самостійної роботи студентів застосований комп'ютерний навчальний посібник, комплексна комп'ютерна тестуюча програма, програма аналізу та обробки виконаних самостійних завдань, бази даних навчального матеріалу, бази персональних профілів студентів, мережеві ресурси, браузер, електронна пошта; пакет програм Microsoft Excel, Statistics для проведення математико-статистичного аналізу даних. У дослідженні приймали участь студенти 1-4 курсу Харківської державної академії фізичної культури, які навчаються за спеціалізацією «Спортивний туризм» (n=28). При проведенні дослідження застосовувалися наступні методи: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел; структурно-системний аналіз з розробки алгоритму методики застосування комп'ютерного навчального посібника зі спортивного туризму; експеримент з впровадження інформаційних технологій навчання при самостійній роботі студентів спеціалізації «Спортивний туризм»; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. У дослідженні було розроблено структуру та алгоритм методики використання інформаційних технологій навчання у процесі підготовки студентів спеціалізації «Спортивний

туризм». Можливості застосування інноваційних технологій у підготовці фахівців зі спортивного туризму ґрунтовно описані у дослідженнях авторів [2]. Аналіз ставлення викладачів та студентів до комп'ютерного навчального посібника було проведено в рамках дослідження Філенко Л.В., Басенко О.В., Полторацької Г.С. та інших (2016) [4]. Можливості застосування запропонованої розробки представлені в рамках виконання самостійної роботи студентами. Особливістю методики застосування комп'ютерного навчального посібника є моделювання практичних ситуацій, завдань та надання студенту комплексу засобів їх вирішення; наповнення комп'ютерної програми елементами мультимедіа, глосарій.

На початку дослідження ми виявили низький рівень ставлення студентів спеціалізації «Спортивний туризм» до самостійної підготовки, так як вони не вважали за доцільне витратити час на читання навчальних матеріалів. Це обумовило необхідність застосування інноваційних підходів до формування методики використання таких навчальних засобів, які стали б цікавими для сучасного студента, з використанням інформаційних технологій. Методика самостійної підготовки студентів, яка представлена у дослідженні базується на застосуванні як текстових завдань, так і динамічних мультимедійних анімацій, навчальних відеороликів, ситуаційних завдань, контрольних тестів для самоперевірки та закріплення знань. Студент отримує від викладача навчальні матеріали у електронній формі, опрацьовує їх самостійно та пересилає виконані завдання викладачу по електронній пошті, або прикріплює їх до власного навчального профілю на навчальній платформі академії. Викладач перевіряє рівень виконаних завдань, та у разі необхідності викликає студента для особистого захисту роботи. Якщо виконані завдання носять індивідуальний, творчий характер та не мають більше аналогів серед групи студентів, викладач зараховує самостійну роботу студента з високими балами.

Після закінчення дослідження з впровадження методики використання комп'ютерних навчальних технологій при виконанні самостійної роботи студентами спеціалізації «Спортивний туризм» було проведено порівняльний

аналіз отриманих результатів у студентів групи 1 (Гр1 – n=14) та групи 2 (Гр1 – n=14). Студенти Гр1 виконували самостійну роботу без застосування інформаційних технологій, лише за навчальними матеріалами, які їм були надані викладачами, отриманими у бібліотеці та за посиланнями на Інтернет-джерела. Студенти Гр2, окрім стандартного комплексу навчального матеріалу для самостійної роботи, отримували знання, використовуючи також і комп'ютерний навчальний посібник. Були проаналізовані показники набраних студентами балів загалом з навчальної дисципліни, а також синтезували від цієї оціни кількість балів за самостійну роботу (табл.1).

Таблиця 1

Рівень знань студентів зі спеціалізації «Спортивний туризм» у студентів, які навчалися з використанням комп'ютерного навчального посібника (n=14)

Статистичні показники порівняльного аналізу за критерієм Ст'юдента		$\bar{X} \pm m$	$t_{ст}$	$t_{гр}$	p
Оцінка самостійної роботи (бали)	На початку дослідження	10,65±0,25	12,83	2,15	>0,001
	В кінці дослідження	15,51±0,28			
Загальна оцінка з дисципліни (бали)	На початку дослідження	71,48±0,65	5,14	2,15	>0,001
	В кінці дослідження	76,79±0,80			

Отримані результати свідчать про ефективність використання комп'ютерного навчального посібника при самостійній роботі студентів та їх вплив на загальну оцінку з дисципліни.

На рисункові 1 представлений графік розподілу достовірності приросту рівня знань при самостійній роботі у студентів, які займалися з використанням пропонованої методики комп'ютерного навчання.

Рис. 1. Порівняльний аналіз успішності застосування інформаційних технологій навчання у студентів спеціалізації спортивний туризм

Проведене дослідження та статистичний аналіз отриманих показників свідчить про існування тісної залежності у студентів між загальною оцінкою з навчальної дисципліни та балами за самостійну роботу, яку студенти Гр2 виконували за розробленою у дослідженні методикою застосування інформаційних технологій навчання. Початкові показники кореляційної залежності обумовили необхідність враховувати фактор впливу балів за самостійну роботу на загальну оцінку з навчальної дисципліни за спеціалізацією «Спортивний туризм».

В кінці проведеного дослідження були отримані показники кореляційної залежності рівня знань з навчальної дисципліни від рівня самостійної роботи у студентів Гр1, які навчалися без використання інформаційних технологій ($r=0,62$; $p>0,01$) та у студентів Гр2, які виконували самостійну роботу із застосуванням розробленої у дослідженні методики використання комп'ютерних навчальних програм ($r=0,71$; $p>0,001$). Кореляційна матриця залежностей представлена на рисунку 2.

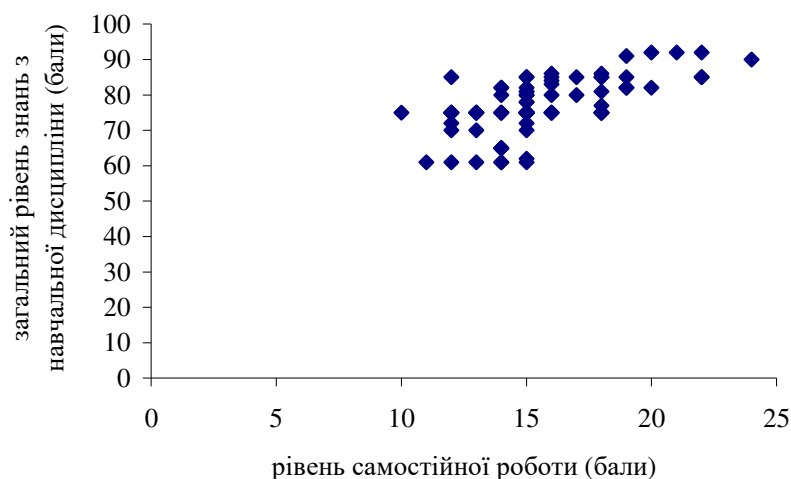

Рис. 2. Кореляційна матриця взаємозв'язку рівня знань з навчальної дисципліни та самостійної роботи студентів спеціалізації «Спортивний туризм»

Висновки. В результаті проведеного дослідження представлено обґрунтування використання методики застосування комп'ютерних навчальних технологій при самостійній підготовці майбутніх фахівців зі спортивного туризму, яка полягає в застосуванні як текстових завдань, так і динамічних мультимедійних анімацій, навчальних відеороликів, ситуаційних завдань, контрольних тестів для самоперевірки та закріплення знань. Експериментально доведено достовірний приріст показника рівня знань з навчальної дисципліни «Спортивний туризм» та відокремлений приріст показника самостійної роботи студентів з достовірністю $p > 0,001$ під впливом використання комп'ютерного навчального посібника. Встановлений тісний взаємозв'язок між кількісним показником рівня знань студентів з навчальної дисципліни та рівнем виконання самостійної роботи ($r=0,71$; $p > 0,001$) під впливом розробленої методики використання інформаційних технологій навчання.

Перспективи подальших досліджень. У перспективі подальших досліджень планується розробка мережевих ресурсів для залучення у процес підготовки фахівців зі спортивного туризму освітніх навчальних платформ Moodle та інших систем on-line навчання

Список використаної літератури:

1. Ашанін В.С., Філенко Л.В., Нестеренко М.С. Комп'ютерне моделювання моніторингу знань студентів вищих навчальних закладів фізичної культури. Теорія та методика фізичного виховання, 2011;5:42-46.
2. Мулик К.В., Гриньова Т.І., Булашев О.Я., Бершов С.І. Основи спортивного туризму: навчальний посібник, 2015.
3. Mulyk K.V., Grynova T.I. Influence of hiking trainings on 13 years old adolescents' health. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 2015;8:40-44.
4. Філенко Л.В., Басенко О.В., Полторацька Г.С., Євдокімов К.Є. Комп'ютерні навчальні системи при підготовці студентів спеціалізації «Спортивний туризм». Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності: збірник наук.праць, 2016:321-327.
5. Філенко Л.В. Комп'ютерні навчальні та контролюючі програми у фізичному вихованні та спорті. Науковий часопис. Серія 15: «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»: зб.наук.пр., 2016;10(80)16:139-145.

Відомості про автора:

Філенко Людмила Василівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент кафедри інформатики та біомеханіки, Харківська державна академія фізичного культури та спорту (м.Харків), тел.. 093665010, filenkolv@ukr.net.